

**Маріупольський державний університет
Історичний факультет
Кафедра культурології**

Навчальна дисципліна «Студії з української культури»

Практичні завдання.

Для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Культурологія» ОП
«Культурологія, організація культурно-дозвілдової діяльності»
Маріупольського державного університету.

Викладач: Нікольченко Ю. М., доцент, доцент кафедри культурології, заслужений
працівник культури України
(Телефон: 0502953405; 0675967826; електронна пошта: nikolchenko46@ukr.net)

I. Практична робота: семінарські заняття і виконання обов'язкових письмових завдань: самостійної роботи студента (СРС) та індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Шкала оцінювання практичної роботи: семінарські заняття і виконання обов'язкових письмових завдань: самостійної роботи студента (СРС) та індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ): **максимальна кількість балів – 50 – зокрема:**

- за відповідь на семінарських заняттях: **максимальна кількість балів – 20 (5 балів за один семінар помножені на 4 семінари);**

- за підготовку письмової самостійної роботи (СРС): **максимальна кількість балів – 15;**

- за підготовку письмового індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ): **максимальна кількість балів – 15.**

II. Підсумковий контроль.

Іспит: максимальна кількість балів – 50.

III. Максимальна оцінка за вивчення інтегрованої навчальної дисципліни «Історія української культури» - 100 балів.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Шановні студентки, увага!

У кожному окремому семінарі ви готуєте письмову відповідь лише з одного питання, яке ви оберете самостійно. Текст письмової відповіді – довільної форми, але з обов'язковим списком використаних джерел та літератури. Виконані завдання надсилаються викладачу на його електронну пошту.

Семінар 1. Становлення та розвиток українського культурогенезу.

1. Поняття «культурогенез».
2. Наукові концепції культурогенезу.
3. Типи культури.
4. Форми культури.
5. Наукові концепції українського культурогенезу.
6. Етапи українського культурогенезу.
7. Назви і самоназви в українському культурогенезі.
8. Культурно-історичні зони України.
9. Регіональні особливості українського культурогенезу.

10. Значення мови в українському культурогенезі.
11. Проблема українського культурогенезу у сьогоденні.

Семинар 2. Український культурогенез литовсько-польської доби.

1. Україна в культурно-політичній системі Європи доби Ренесансу і Бароко.
2. Люблінська унія та її вплив на український культурогенез.
3. Ренесанс в українському культурогенезі
4. Феномен Бароко в українському культурогенезі.
5. Місце православної церкви в культурі України доби Ренесансу і Бароко.
6. Берестейська унія та її вплив на український культурогенез.
7. Роль братств в українському культурогенезі останньої чверті XVI–XVII ст.
8. Друкарство в українському культурогенезі останньої чверті XVI–XVII ст.
9. Козацтво як явище українського культурогенезу.
10. Національно-культурне відродження в українському культурогенезі останньої чверті XVI–першої половини XVIII ст.
11. Завершальний етап українського культурогенезу (друга половина XVIII ст.).

Семинар 3. Українське мистецтво XIX ст.

1. Українське мистецтво доби романтизму (перша половина XIX ст.): загальна характеристика.
2. Образотворче мистецтво.
3. Творчість Т. Г. Шевченка як художника.
4. Зародження українського професійного театру.
5. Мистецтво реалізму в українській культурі та його особливості.
6. Архітектура.
7. Образотворче мистецтво.
8. Реалістичний театр в Україні. «Театр корифеїв».
9. Розвиток українського музичного мистецтва.
10. Творчість видатних композиторів М. Лисенка і К. Стеценка.
11. Народне ужиткове мистецтво.

Семинар 4. Мистецтво незалежної України.

1. Тенденції розвитку українського мистецтва після проголошення незалежності.
2. Законодавство України про розвиток мистецтва.
3. Образотворче мистецтво. «Українська національна колоритна школа».
4. Розвиток української національної музичної школи.
5. Сучасний український театр.
6. Особливості українського кіномистецтва у сьогоденні.
7. Українське народне декоративно-ужиткове мистецтво на сучасному етапі.
8. Розвиток аматорського мистецтва та його тенденції.
9. Участь українських митців у міжнародних конкурсах і фестивалях: загальна характеристика.
10. Вітчизняне мистецтво у протидії російській агресії.
11. Видатні митці української діаспори сучасності та їх творчий зв'язок з Україною.

ПРАКТИЧНІ ПИСЬМОВІ РОБОТИ

Теми для виконання обов'язкових письмових завдань: самостійної роботи студента (СРС) та індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Вимоги до виконання письмових робіт

Студентам пропонуються для виконання одне із письмової самостійної роботи (СРС) та одне із письмового індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ), які є невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Студії української культури».

Виконання студентом СРС та ІНДЗ за окремими темами є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. З метою успішного письмового виконання СРС та ІНДЗ студентам необхідно опрацювати за предметно-тематичним, алфавітним, систематичним та електронним каталогами бібліотек України та мережі Інтернет джерельну базу курсу «Студії української культури» відповідно до списку рекомендованої базової та допоміжної літератури.

Згідно з діючими бібліографічними вимогами, складається перелік використаних джерел та літератури з теми СРС та ІНДЗ (розміщується в якості останньої рубрики виконаного завдання).

Результати роботи подаються викладачу в електронному варіанті на його електронну пошту після останнього семінарського заняття для перевірки до складання письмового іспиту.

Форма подання – комп'ютерний набір, кегль 14, шрифт – Times New Roman, інтервал – 1, мова – українська (джерела та література подаються мовою оригіналу). Поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг СРС та ІНДЗ (без врахування додатків) – 4-5 аркушів А4 без урахування титульної сторінки. Текст СРС та ІНДЗ подається у 3-ій особі від імені автора. Максимальна оцінка проекту становить 10 балів. Критерії оцінки:

- змістовність,
- логічність викладення матеріалу,
- самостійність висновків,
- дотримання вимог щодо оформлення тексту.

Текст складається з наступних частин: вступу, основної частини (аналіз опрацьованих джерел з обраної теоретичної проблеми), висновків та списку опрацьованих джерел і літератури в алфавітному порядку (не менше 6 позицій).

Фактичну частину реферату становить аналіз результатів роботи з публікаціями з досліджуваної теми, тобто студент повинен структурувати отримані знання з конкретного питання теорії книгознавства. Наприклад, застосовуючи творчий підхід, студент опрацьовує, порівнює та групує концептуальні підходи різних авторів стосовно вивчення теми (навести відомості про основних авторів та зміст публікацій, монографій, навчальних посібників, підручників, збірників праць науково-практичних конференцій тощо).

Теми для виконання письмової самостійної роботи студентів (СРС).

1. Джерела мистецтва Київської Русі.
2. Історія українського іконопису XIV-XVII ст.
3. Історія української архітектури XVII-XVIII ст.
4. Український театр XIX ст. та його особливості.
5. Напрямки розвитку образотворчого мистецтва в Україні у другій половині XIX ст.
6. Музичне мистецтво України другої половини XIX-початку XX ст.
6. Образотворче мистецтво України періоду «українізації» (20-ті рр. XX ст.)
7. Українське кінематограф доби «соціалістичного реалізму» (50-ті-80-ті рр. XX ст.)
8. Державні мистецькі музеї незалежної України.
9. Сучасний український театр.
10. Музичне мистецтво XX ст.
11. Музичне мистецтво незалежної України.

Теми для виконання письмового індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

1. Художнє мистецтво Київської Русі: фреска, мозаїка, іконопис, книжкова мініатюра.
2. Мистецькі здобутки українського ренесансу.

3. Українське барокова архітектура.
4. Українське музичне мистецтво другої половини XVIII ст.
5. Образотворче мистецтво в Україні другої половини XIX ст.
6. Монументальне мистецтво в Україні у 20-ті-30-ті рр.
7. Український авангард в архітектурі та образотворчому мистецтві періоду «українізації».
8. Музичне мистецтво в Україні у 60-ті-90-ті рр. XX ст.
9. Театральне мистецтво в Україні у 60-ті-90-ті рр. XX ст.
10. Кінематограф XX ст.
11. Кінематограф у незалежній Україні.

**Література, рекомендована для виконання семінарів, СРС та ІНДЗ з курсу
Базова**

1. Гончарюк І.В., Рипела Д.В. Україна. Каталог поштових марок (1918–2017). Братислава : DIVARI, 2017. 416 с.
2. Гриценко О. Стріха М. Культурна політика України: короткий історичний огляд та оцінки. URL: http://xyz.org.ua/discussion/history_cult1.html
3. Демідко О.О. Театральне життя Північного Приазов'я (середина XIX–XX ст.: монографія). Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 208 с.
4. Закон України «Про культуру». Із змінами, внесеними згідно із Законами України 2011–2021 рр. / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2021, № 31, ст. 246.
5. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 року № 1933-XII.
6. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 року № 389-VIII.
7. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року N 2102-IX.
8. Історія української культури (підручник) / В.А. Качкан, О.Б. Величко та ін. 3-є вид., випр. К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2016. 368 с.
9. Історія української культури: термінологічний словник / Уклад. С. О. Костишева. К.: НТУУ «КПІ», 2010. 60 с.
10. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладачі: проф. Ю.С. Сабадаш, доц. Ю.М. Нікольченко, доц. Л.Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 168 с.
11. Історія української культури. Курс лекцій за напрямом підготовки студентів всіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання МДУ / Укл.: проф. Ю.С. Сабадаш, доц. Ю.М. Нікольченко, доц. Л.Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Ліра-К, 2021. 233 с.
12. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття): ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах / За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Ч.І. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 320 с.
13. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах / За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Ч.ІІ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 292 с.
14. Історія української культури. Практикум для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання МДУ / Укл.: проф. Ю.С. Сабадаш, доц. Ю.М. Нікольченко, доц. Л.Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю.С. Сабадаш. – Київ: Ліра-К, 2021. – 138 с.

15. Історія української культури: у п'яти томах. Т. 5. Українська культура ХХ–початку ХХІ століть. Кн. 2. Українська культура кінця ХХ–початку ХХІ століть / Голов. ред. Б. Є. Патон. К.: Наукова думка, 2011. 1032 с.: іл.
16. Історія української культури: у п'яти томах. Т. 5. Українська культура ХХ–початку ХХІ століть. Кн. 3. Культура та розвиток науки і технологій в Україні / Голов. ред. Б.Є. Патон. К.: Наукова думка, 2012. 949 с.: іл.
17. Історія української культури: у п'яти томах. Т. 5. Українська культура ХХ–початку ХХІ століть. Кн. 4. Проблеми функціонування, збереження і розвитку культури в Україні / Голов. ред. Б.Є. Патон. К.: Наукова думка, 2013. 943 с.: іл.
18. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141
19. Культурне відродження в Україні / За ред. Т.О. Сіласвої. Львів: Астериск, 1993. 187 с.
20. Марки. Укрпошта: веб-сайт. URL: <http://pm.ukrposhta.ua/nishop.php?act=FAF8E4410B668403&id=1>
21. Міністерство культури та інформаційної політики: внаслідок російської агресії об'єкти культурної спадщини мають такі ушкодження, яких Україна не бачила з часів Другої світової війни. URL: <https://mkip.gov.ua/news/7348.html>
22. Музеєзнавство. Курс лекцій / укл. Ю.М. Нікольченко. Маріуполь: МДУ, 2020. 133 с.
23. Нікольченко Ю.М. Збереження історико-культурних пам'яток України. Курс лекцій. Маріуполь: МДУ, 2019. 104 с.
24. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с.
25. Попович М.В. Нарис історії культури України. К.: «АртЕк», 1998. 728 с.: іл.
26. Процюк С. У полоні літературної молодості. Хвиля Десни. 2021. Доступно: URL:<https://hvilya.com/news/culture/u-poloni-literaturnoyi-molodosti.html>
27. Сабадаш Ю.С., Нікольченко Ю.М. Історія української культури. Курс лекцій для іноземних студентів. Маріуполь: МДУ, 2019. 151 с.
28. Серія марок України «Русській військовий корабель, іді...!» URL: <https://bomarka.com/russkiy-voennyy-korabl-idi-...-56504/>
29. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів: колективна монографія / За заг ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019, 308 с.
30. Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики / За заг ред. проф. Ю.С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022, 432 с.
31. Феномен культури постглобалізму: Збірка наукових матеріалів, III Міжнародна наук.-практ. конф., м. Київ, Маріупольський державний університет, 22 листопада 2022 р. Київ : МДУ, 2022. 107 с.

Допоміжна

1. Асеев Ю.С. Мистецтво Київської Русі / Ю.С. Асеев. – К.: Мистецтво, 1980. – 214 с.
2. Бойко Ю. Деякі думки про сучасне мистецтво в Україні // Сучасність. – 1996. – №9. – С.33-54.
3. Горбачев Д. Український авангард, 1910-30 рр. / Д. Горбачев – К., 1996. – 110 с.
4. Гриценко О. Культурна політика України: короткий історичний огляд та оцінки / О.Гриценко, М.Стріха. [Електронний ресурс] / http://xyz.org.ua/discussion/history_cult1.html.

5. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII / П.М. Жолтовський. – К.: Наукова думка, 1983. – 178 с.
6. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм / И. Ильин. – М.: Интрада, 1996. – 255 с.
7. Історія української музики: в 6-ти т. / НАН України. ІМФЕ ім. М. Рильського / Голов. ред. Л. Пархоменко. – К.: Наукова думка, 1992.
8. Культурне відродження в Україні / За ред. Т.О. Сілаєвої. – Львів: Астериск, 1993. – 187 с.
9. Макаров А.М. Світло українського бароко / А.М. Макаров. – К.: Мистецтво, 1994. – 288 с.
10. Малевич К. Розділи з автобіографії художника // Хроніка 2000. – 1993. – №3-4. – С. 241 – 247.
11. Мистецтво України. Біографічний довідник. – За редакцією А.В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1997. – С. 527-528.
12. Митці України: Енцикл. довід. / Упоряд. М.Г. Лабінський, В.С. Мурза. За ред. А.В. Кудрицького. – К.: УЕ, 1992. – 848 с.
13. Нариси української популярної культури. / За ред. Олександра Андрійовича Гриценко – К.: УЦКД, 1998. – 760 с.
14. Реалізм та соцреалізм в українському живопису радянського часу: Історія, колекція, експеримент. – К.: «LK Maker», 1998. – 218 с.
15. Рубан В.В. Український портретний живопис ХІХ-поч. ХХ ст. / В.В. Рубан – К.: Наук. думка, 1986. – 224 с.
16. Справочник-Словарь по изобразительному искусству, графике, керамике, декоративно-прикладному искусству [Електронний ресурс]. Режим доступу: / http://www.artap.ru/slovar_suprematizm.htm.
17. Стебельський Б. Біля джерел українського авангардного мистецтва 20-30-х рр. ХХ. ст. // Народна творчість та етнографія. – 1998. – №1. – С. 33-39.
18. Степовик Д. Історія української ікони Х-ХХ століть / Д. Степовик. – К.: Либідь, 1996. – 440 с.
19. Уманцев Ф.С. Мистецтво давньої України. Історичний нарис / Ф.С. Уманцев. – К.: Либідь, 2002. – 328 с.
20. Флакер О. Авангард на Україні // Всесвіт. – 1992. – №3-4. – С.192.
21. Шевченко Тарас. Живопис, графіка. Альбом / Авт.-упор. Д.Степовик. – К.: Мистецтво, 1984. – 175 с.
22. Шпандрій М. Модернізм, авангард і естетика М.Бойчука // Сучасність. – 1995. – №9. – С.17-25.
23. Ясневич В. Архитектура Украины на рубеже XIX-XX веков / В.Ясневич. – К.: Будівельник, 1988. – 184 с.

НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ ДО ПИСЬМОВОГО ІСПИТУ.

I. Культурогенез українського народу.

1. Визначити твір, де вперше з'являється назва киммерійців. Мистецький стиль скіфів. Боги, яким не поклонялися слов'яни. Бог грому у давніх слов'ян. Перші місцеві святі Київської Русі. Перші князі Київської Русі, що прийняли християнство. Наслідки Люблінської і Берестейської уній.
2. Чинники української культури: античного періоду (VII ст. до н.е. – III н.е.), періоду Київської Русі (X-XIII ст.), литовсько-польського періоду (XIV-XVI ст.).

II. Історія українського мистецтва.

1. Храм Святої Софії у Києві. Михайлівський Золотоверхий собор у Києві. Картина «Катерина», написана олією у 1842 р. Маріїнський палац, Будинок з химерами, Миколаївський костел (Зал

органної і камерної музики) у Києві. Опера «Тарас Бульба». Пісня «Червона рута». Рок-гурт «Океан Ельзи». Конкурс Євробачення 2004 р., 2016 р.. Стил ь в архітектурі України другої пол. XVII – першої пол. XVIII ст. Брати Тобілевичі. Опера «Запорожець за Дунаєм». Т.Г. Шевченко – академік. Пам’ятники Т. Г. Шевченку у Харкові, Києві та Каневі. Видатний український майстер хорового мистецтва (XX ст.). Кінофільми: «Звенигора», «Арсенал», «Поводир», «Земля».

2. Встановити відповідність: С. Параджанов. М. Заньковецька. Л. Молодожанін. М. Бойчук. С. Ковнір. М. Лисенко. Ю. Ілленко. М. Садовський. Ф. Балавенський. І. Труш. І. Григорович-Барський. К. Стеценко.

3. Українські музичні гурти:

«Воплі Водоплясова», «Тартак», «Океан Ельзи», «Плач Еремії».

